

EZAGUTZAREN TEORIA BAT

1.- Edozein objektu material inteligible egiten zait berorren definizio universalala dudanean. Baina jada hasiera hasieratik gure ikerketa arazoez korapilatzen hasten da. Zeren definizio bat universalala izateko zerbait geldia adierazi behar baitu, eta mundu material honetako oro aldakorra da. Eta hori hola baldin bada, orduan ez dago modurik mundu material hau inteligible egin dakigun.

2.- Materialismo hutsean bildu ziren Platonen Akademiakoak, eta ondorio horretara heldu ziren, eta zioten ezen mundu hau inintelligiblea dela eta eszeptikoak ziren, zeren ikertu egiten baitzuten metodo sokratikoan, hau da, arrazonamendu inductiboaz bilatzen zituzten gauzen definizio universalak, eta hori ezinezko egiten zitzaien.

3.- Platonek, arazo korapilatsu horri erantzun bat aurkitu zion. Gauza baten definizio universalala geldia izan behar baldin bada orduan definizio hori ezin gerta daiteke mundu honetan, eta gauzen forma inmutableen mundua “deskubritu” zuen, eta hor jada inteligible egiten zitzaion edozein gauza. Eta hor jada bazen posible zientzia egitea. Baina mundu materiala non geratzen zen haren hizpide logikoan?. Eta guri mundu materiala da interesatzen zaiguna, sortzen digun arazo larri horrekin ere, baina mundu materiala ezagutzea dugu helburu.

4.- Aristotelesek platonismoa ez zuen gainditu, ordenatu egin zuen. Egia da badagoela koadro bat non Platon ageri den zerura begira eta aldamenean du Aristoteles hatz batekin mundu hau indikatzen, eta horrekin pintoreak signifikatu nahi zuen Aristotelesen filosofia mundu honetako gauzekin gehiago lotua. Baina Aristotelesendako definizio universalak ez da mundu honetan lor daitekeen zerbait, eta bai objektu materialen formari dagokiona da. Eta forma hori ez da materiala inmutable delako, eta horregatik definizio universalak inteligibletasuna ematen duen formaren deskripzioa da. Baina funtsean hori berori da Platonen ezagutzaren teoria. Halaxe hasten baikara ezagutzen mundu material ininteligible hau, forma inmutableen bitartez.

5.- Baina inmutable dena ezin izan daiteke mundu honetako, kosmos honetako, eta hor jada ageri zaigu aristotelismoaren joera metafisikoa, teologia monoteistan duena burua. Eta horregatik aristotelismoan da hain erraza Jainkoaren existentziaren demostrazioak egitea, Tomas Akinokoak egin zituen moduan.

6.- Baina filosofiaren historiak materialismo hutserako bidea hartu du, eta gaurko egunean gutxik ikasten dute kosmos inmutablerik, soilik ikasten da kosmos hau, kosmos material hau, zeina baita mutablea, igarotze etengabea. Baina galdera berbera dugu, nola den posible objektu material diferenteen definizio universalak, zeren soilik horrela baita posible zientzia hastea. Eta ez du balio jada eszeptiko klasiko haien argumentua, absurdoa baita erratea zientzia ez dela posible.

7.- Korapiloa baina ez da hain gaitza askatzea. Azken batean kosmos material hau formala baita. Ageri diren forma materialak mutableak dira, baina badute beste aldetik halako aire bat erakusten diguna inteligible daitezkeela. Eta hori da badaithekeelako objektu materialen definizio universalak egitea, euren formetan aurkitzen dugu material nahikoa hori posible izateko. Nahiz eta ezinezkoa den, bistan dago, zientzia perfektu-

rik burutu. Eta hori da hola definizio universal horiek, balekoak diren arren gure bide zientifikoak hasteko eta garatzeko, ez dutelako forma material horien materiatasuna beren baitan hartzen. Nonbait materiatasuna eskapatu egiten zaigu intelektotik, eta misterio egiten zaigu. Eta materialismo hutsean hala da. Eta gehiago oraindik, ezinezkoa da materialismo huts horretatik inolako demostraziorik egin beste kosmos batez.

8.- Objektu materialen definizio universaletan sakonduz zientzia materialistaren oinarriak sendotu egiten ditugu, eta sakontze hori beti da hobegarria, hau da, beti da inperfektua. Baina zientzia materialista hori beti izango da, nolabait esateko, formala. Eta formak evoluzionagarriak badira, mutable direlako, materiazko formak direlako, orduan definizio universalak egiteko materia sekula ez da agortzen, eta beti dago zientzia materialista bat, bere izaeran formala dena, bere formaltasun hori materiazkoa delako, beti dena perfektionagarria, hau da, inperfektua beti ere. Horrekin demostratzerik badago berriro ere nola ezinezkoa den inondik inora, zientziak aurrera egin dezakeen arren beti, kosmos materiala ezagutzea bere funtsean. Beste modu batean esateko, badaude materiaren definizioak fisikariek egiten dituztenak, definizio operatiboak, baina ez dugu materiaren definizio universalik. Eta materia misterio egiten zaigu. Nola ezagutu dezakegu igarotzea bezala ezagutzen dugun materiaren esentzia?. Ez dago modurik kosmos honetan. Eta horregatik, ezagutza universal horren faltan, ez dago kosmos materialean utopiarako modurik inolaz ere inoiz, edozein dela gure evoluzio intelektualaren uea.

9.- Baina kosmos material honen historian badira deskribitzen fenomeno batzuk Juan evangelariak signo bezala ezagutzen dituenak. Eta Tarsoko Paulok badu behin esaten nola judioek seinaleak nahi zituztela sinesteko, signoak, baina greziarrek ezagutza nahi zuten. Nik filosofian dihardut eta nik ere ezagutza nahi dut. Eta nire ikerketetan signoen definizio batera iritsi naiz, dira judizio sintetikoak a priori kosmos materialean

eginak. Baina horretarako behar da minimoki kosmos material honen ezagutza universalak. Halako signoak egiten dituenak badaki materia zer den, badu materiaren definizio universalak, eta hortik gobernatzen ahal du nahi erara. Eta testigantzei kreditua emanez gero badugu pertsonaia historiko bat, Jesus, hori bazekiena. Beraz, ezinezkoa denez halako ezagutzarik kosmos material honetan, ezin izan daiteke Jesus kosmos honetakoa, eta bai beste kosmos batekoa non utopiarik ederrenak posible diren, zeren materia baita gobernarria halako ezagutzatik. Eta utopiarik handiena Paradisua da, Jainkoaren Erresuma, zeina ezin daitekeen kosmos honetan.

10.- Irakurle atentuak ikasten ahal du nola nire ezagutzaren teoria ez dela, Platonenaren kontrara, ezta koma bat ere alden du materialismo ilustratu batetik, nolabait esateko, baina historiako fenomeno batzuek ikertuz, signoak, iristen da beste kosmos bat goragokoa begitantzera, non kosmos materialaren definizio universalak baden ezaguna, eta hortik ondorioztatzen ahal da hor dela egiazki utopia gauzatzen, hau da, denok Paradisua bezala ezagutzen duguna. Jainkoaren Erresuma.

11.- Agian batek galdetzen du zergatik dihardudan nik halako ezagutzaren teoriak egiten, halako demostrazioetan sartzen, dena ateoz beteta dagoen gizarte honetan. Eta halakoari nik erantzuten ahal diot nire biografiatik ateratako fede esperientzia batekin. Oso gaizki nengoen batean konfesatzera joatea okurritu zitzaidan eta abadeak esan zidan ez zekiela mundu honetan nitaz zer izango zen, baina gero, Zeruan, tronu bat merezi nuela. Eta hura grabatuta geratu zitzaidan, zeren nik, halako egoeran, ez bainekien nitaz zer izango zen mundu honetan, eta kezka horrekin bat nentorren erabat, desesperantza handi batek hartua nengoen, eta mundu honetakoa interesatzen zitzaidan nire desesperantza handiagorako. Baina interes hori aldatzen joan da filosofiarako joera dudan honen baitan, eta gehiago dedikatu naiz une hartan bizi nuen fede esperientzia harek bigarren partean zioenaz pentsatzen. Eta filosofiako

karreran ere ibilia naizenez eta nire filosofia ere garatu, dedi-
katu egiten naiz fede harek zioztana arrazoitzen, hau da, de-
mostratzen nire ahalen barruan egiazko zerbaiten fedea dela
nirea, eta mundu honetakoa jada ez da hain inportantea nire-
tzat. Deskubritu dut dedikazio bat, nire fedea arrazoitzea. Eta
ez bakarrik nire artean, komunikatu ere nahi dut. Zeren kris-
tauok misioan bidaliak baikara mundu honetan. Eta ondo har-
tua ez banaiz, ignoratua banaiz, nik ere ignoratu egiten dut ig-
noratzen nauena (azken hau amets batek erakutsi zidan). Bai-
na denen buru amua botatzea tokatzen zaigu kristauoi, eta nik
modu honetan dihardut.

Roman Garmendia